

«Δεν έχουμε κανένα άλλο λαό πλησιέστερο ο ένας για τον άλλο». Συνέντευξη του επισκόπου Ρεμεζιάν Στεφάνου.

Στις 11 Μαρτίου 2024 κοιμήθηκε ο εκπρόσωπος της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Σερβίας παρά τον Πατριάρχη Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών και προϊστάμενος του Μετοχίου της Εκκλησίας αυτής στη Μόσχα επίσκοπος Μοραβικίου Αντώνιος Παντέλιτς. Της εξοδίου ακολουθίας προέστησαν ο Πατριάρχης Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών Κύριλλος και ο Πατριάρχης Σερβίας Πορφύριος. Η Ιερά Σύνοδος της Σερβικής Εκκλησίας διόρισε τον επίσκοπο Ρεμεζιάν Στέφανο ως διάδοχο του μακαριστού επισκόπου Αντωνίου. Ένα χρόνο μετά την έναρξη της θητείας του στη Μόσχα ο επίσκοπος Στέφανος μίλησε στο «Περιοδικό του Πατριαρχείου Μόσχας» για την πορεία της ζωής του, τους Σέρβους Αγίους, καθώς και τον αοίδιμο επίσκοπο Αντώνιο, την κατάσταση στο Κοσσυφοπέδιο και τη θεραπεία του σχίσματος με την Εκκλησία της Βορείου Μακεδονίας (№ 3, 2025, PDF).

– Θεοφιλέστατε, πώς πέρασε η πρώτη χρονιά της διακονίας σας στη ρωσική γη;

- Για πρώτη φορά ήλθα σε προσωπική επαφή με τη Ρωσία και τον ρωσικό λαό το 2003 όταν με ευλογία της Εκκλησίας ήρθα για σπουδές στη Θεολογική Ακαδημία Μόσχας. Μπορώ με τόλμη να αναφέρω ότι έκτοτε και μέχρι σήμερα δεν έχει μειωθεί καθόλου η αγάπη μου έναντι της ρωσικής γης και πνευματικότητας, αλλά τουναντίον κατέστη ισχυρότερη και πληρέστερη.

Εντυπωσιακότερο γεγονός του παρελθόντος έτους, από τη στιγμή που ανέλαβα προϊστάμενος του Μετοχίου της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Σερβίας στη Μόσχα ήταν αναμφιβόλως η εξόδιος ακολουθία και η κηδεία του προκατόχου μου, του μακαριστού επισκόπου Μοραβικίου Αντωνίου Παντέλιτς. Το ίδιο το γεγονός ότι της Θείας Λειτουργίας στον ιερό καθεδρικό ναό του Σωτήρος Χριστού στη Μόσχα προέστησαν δύο Πατριάρχες, ο Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών Κύριλλος και ο Σερβίας Πορφύριος, συνηγορεί θερμώς υπέρ των αγαθών και εγκάρδιων σχέσεων των αδελφών ορθοδόξων λαών μας, όπως και ο μεγαλοπρεπής διάκοσμος του ναού, που είναι μνημείο του ηρωϊκού ανδραγαθήματος και της ρωσικής δόξας, οι αγγελικές ψαλμωδίες από την πατριαρχική χορωδία, οι διάπυρες προσευχές του ποιμνίου. Τότε αντιλήφθηκα και μέχρι σήμερα είμαι πλήρως πεπεισμένος ότι ο Θεός είναι σε όλη Του την πληρότητα μαζί μας, τόσο στις χαρές, όσο και στις θλίψεις. Εδώ αντανακλάται όλο το κάλλος της Ορθοδοξίας και η ενότητα των ημετέρων σλαβικών λαών.

«Διέκρινα σε αυτή την απόφαση το χέρι του Θεού»

- **Μιλήστε μας παρακαλώ για τον εαυτό σας. Γιατί μετά τη Θεολογική Σχολή υπηρετήσατε στο στρατό; Και τι μετέπειτα επηρέασε την επιθυμία σας να γίνετε μοναχός;**

- Τόσο στη Ρωσία, όσο και σε μας εκείνη την περίοδο η στρατιωτική θητεία ήταν υποχρεωτική. Αν και ήμουν φοιτητής και τούτο επέτρεπε την αναβολή της στρατεύσης για κάποιο διάστημα, ωστόσο αποφάσισα ότι η εκπλήρωση του καθήκοντος μου έναντι της πατρίδας και η θητεία στον στρατό θα ήταν απολύτως φυσιολογική. Δεν θα έσφαλλα, αν έλεγα ότι ένας από τους βασικούς λόγους των ως άνω ήταν οι ανελέητοι ΝΑΤΟϊκοί βομβαρδισμοί κατά της τότε Γιουγκοσλαβίας το 1999, οι οποίοι στοίχισαν τη ζωή σε πλήθος φιλήσυχων ανθρώπων, μεταξύ των οποίων ήταν αθώα παιδιά. Μετά την αποστράτευση ο κόσμος έπαυσε να είναι ο ίδιος όπως πριν και μου γεννήθηκε η επιθυμία για πιο υψηλές και διαχρονικές αξίες, όπως ο μοναχισμός.

- **Η Ιερά Μονή Οστρόγκ, όπου ξεκινήσατε την πορεία σας προς τον μοναχισμό, είναι ένα από τα κεντρικότερα ιερά σεβάσματα της Σερβίας. Μιλήστε μας γι' αυτήν.**

- Όπως τα μεγάλα πνευματικά κέντρα και προσκυνήματα της Ρωσικής Ορθόδοξου Εκκλησίας, δηλαδή η Λαύρα της Αγίας Τριάδος και του Αγίου Σεργίου, η Λαύρα των Σπηλαίων του Κιέβου, η Ιερά Μονή Αγίου Σεραφείμ του Σαρόφ, η Ιερά Μονή της Όπτινα, η Ιερά Μονή των Σπηλαίων του

Πσκοφ, η Λαύρα του Ποτσάγεφ, η Ιερά Μονή Πόλοτσκ και άλλες, η γη της Σερβίας είναι πλούσια σε παλαιά ιερά προσκυνήματα. Ανάμεσα σε όλα τα μεγάλα ιερά σεβάσματα από την άποψη της λαϊκής ευλάβειας όχι μόνον των ορθοδόξων Σέρβων, αλλά και των μουσουλμάνων και των καθολικών, ξεχωρίζει η περίφημη Ιερά Μονή Οστρόγκ, όπου αναπαύονται τα λείψανα του Αγίου Βασιλείου του Θαυματουργού.

Μετά την λήξη της στρατιωτικής θητείας άρχισα να σκέπτομαι ποιο δρόμο να διαλέξω, πώς και προς τα πού να πορευθώ περαιτέρω. Θυμάμαι ότι κάποια στιγμή διαπέρασε το μυαλό μου σαν αστραπή μια σκέψη, ένα ιδιόμορφο σημείο άνωθεν, να μεταβώ στη Μονή του Οστρόγκ. Έτσι έπραξα εκείνη κιόλας τη νύκτα...

Όταν γνώρισα τον καθηγούμενο του Οστρόγκ πατέρα Λάζαρο Άντζιτς († 2000), βρέθηκαν οι απαντήσεις σε όλες τις ερωτήσεις της ζωής μου. Ήταν μια σπάνια μορφή μοναχού και ιερέα, ικανός να διακρίνει και να αναδείξει το καλύτερο σε κάθε άνθρωπο. Όσοι είχαν ανάγκη από βοήθεια προσέτρεχαν σε αυτόν, λαοθάλασσα ολόκληρη. Ο πατήρ Λάζαρος ανταποκρινόταν στον καθένα, βοηθώντας τους πάντες και ιδίως τα παιδιά και τους νέους. Μεταξύ των πολυάριθμων υποτρόφων της Μονής του Οστρόγκ βρέθηκα κι εγώ.

Το διάστημα, που διέμενα στο Οστρόγκ κοντά στα τίμια λείψανα του Αγίου Βασιλείου, χαράχθηκαν στη μνήμη μου ως η σπουδαιότερη περίοδος της πνευματικής μου ανάπτυξης.

– Μερικά χρόνια σπουδάσατε στη Θεολογική Ακαδημία Μόσχας. Τι ενθουμείσθε περισσότερο από εκείνη την εποχή;

– Ήδη προανέφερα ότι κατέφθασα στη Λαύρα της Αγίας Τριάδος και του Αγίου Σεργίου το μακρινό 2003, προκειμένου να εγγραφώ στο πρώτο έτος της Θεολογικής Ακαδημίας Μόσχας. Εμείς, οι Σέρβοι φοιτητές είμασταν πολλοί και συγκροτούσαμε μια πραγματική μικρή Διασπορά. Χάρη στη φιλοξενία των καθηγητών και των σπουδαστών των Θεολογικών Σχολών της Μόσχας σύντομα άρχισαν να μας αντιμετωπίζουν όλους μας ως τους πιο οικείους τους, με αποτέλεσμα να αισθανόμαστε σαν στο σπίτι μας. Η Εκπαιδευτική Επιτροπή μας έδωσε μάλιστα την ευλογία να τελούμε τη Θεία Λειτουργία σε έναν από τους μοναστηριακούς ναούς τα Σάββατα στη σερβική γλώσσα.

Η πρώτη σκέψη καθώς αναπολώ την Ακαδημία είναι σχετικά με το ακαδημαϊκό παρεκκλήσι της Αγίας Σκέπης της Παναγίας και τις ακολουθίες, όπου συμμετείχαμε καθημερινά: ο Ακάθιστος Ύμνος την Τετάρτη το απόγευμα, η εσπερινή κοινή προσευχή στις 10 μ.μ., οι κυριακάτικες και εόρτιες Θείες Λειτουργίες, οι επιμνημόσυνες δεήσεις υπέρ αναπαύσεως ψυχών των κεκοιμημένων καθηγητών και ιεροσπουδαστών της Ακαδημίας. Διακρίνονταν σ' εκείνες τις ακολουθίες οι αξιοθαύμαστες χορωδίες, που ενώθηκαν υπό τη διεύθυνση της «μουσικής ψυχής» της Λαύρας της

Αγίας Τριάδος και του Αγίου Σεργίου, του αρχιμανδρίτη Ματθαίου Μορμίλ († 2009).

Και βεβαίως, το «διαχρονικό» χιόνι και η αίσθηση του ψύχους, που παγώνει τον λαιμό, ο οξύς διαπεραστικός άνεμος, που είναι χαρακτηριστικός του αφιλόξενου κλίματος του Σέργκιεφ Ποσάντ, εν πάση περιπτώσει εμείς οι Βαλκάνιοι φοιτητές τον αισθανόμασταν στο δέρμα μας.

– Η επιστημονική σας εργασία στη Θεολογική Ακαδημία της Μόσχας ήταν αφιερωμένη στον Όσιο Ιουστίνο Τσέλιε. Ποιος ήταν αυτός ο Άγιος και γιατί αφιερώσατε σε αυτόν τη μελέτη σας;

– Αφηγούμενος τις πρώτες και συνάμα τις σπουδαιότερες αναμνήσεις μου από τις σπουδές στη Θεολογική Ακαδημία Μόσχας θα διέπραττα ασυγχώρητο σφάλμα αν δεν αναφερόμουν στον πιο αγαπητό για μένα άνθρωπο στη Λαύρα, τον καθηγητή Αλέξιο Ιβάνοβιτς Σίντοροφ. Αυτός ειδικά ήταν ο βασικός «υπαίτιος» του ότι η διδακτορική μου διατριβή ήταν αφιερωμένη στον μεγαλύτερο θεολόγο του τέλους του παρελθόντος αιώνας, τον Άγιο Αββά Ιουστίνο. Δεν ήταν τυχαία η επιλογή του θέματος. Για μένα, που ήμουν τότε ακόμη νέος μοναχός, ο Ιουστίνος Πόποβιτς αποτελούσε το πρότυπο του μοναχού, ήταν ο γνώμονάς μου και σε αυτόν προσευχόμουν. Όταν με ρωτούν ποια είναι για μένα η κύρια πνευματική αυθεντία, συνήθως απαντώ: ο πατήρ Μόμο Κριβοκάπιτς, ένας ιερέας από το Κοτόρ († 2020), ο οποίος ήταν ο πνευματικός μου πατέρας και ο Άγιος Ιουστίνος του Τσέλιε, ο πνευματικός μου παππούς.

– Ως μοναχός διακονούσατε στην Ιερά Μονή Λίπλε στη Σερβική Δημοκρατία. Μιλήστε μας παρακαλώ για τη μονή αυτή και για την περιοχή γενικότερα.

– Εάν μιλήσουμε για τη Σερβική Δημοκρατία εντός των ορίων της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης, όπου γεννήθηκα, είναι σημαντικό να λάβουμε υπόψη ότι είναι περικυκλωμένη από εχθρικές διακείμενα κράτη-μέλη του ΝΑΤΟ (εξαίρεση αποτελεί μόνο η Δημοκρατία της Σερβίας). Στο δυτικό τμήμα της ευρίσκεται η περικαλέστατη Ιερά Μονή Λίπλε, η οποία κατά τα Χρονικά είχε ήδη ιδρυθεί τον 13^ο αι. Ακολουθώντας την πορεία του λαού του, το μοναστήρι διήλθε στο διάβα της ταραχώδους ιστορίας του πολλούς πειρασμούς. Καθόλου καλύτερες δεν ήταν οι περιστάσεις ούτε την περίοδο του εμφυλίου των ετών 1992-1995. Χάρη στον Θεό και την Παναγία, στην Οποία και είναι αφιερωμένη η μονή (στην εορτή του Ευαγγελισμού), μετά τη λήξη του πολέμου ο λαός της περιοχής βίωσε μια πνευματική αναγέννηση, με αποτέλεσμα να ενταχθεί το μάθημα των θρησκευτικών ως υποχρεωτικό στο σχολικό πρόγραμμα. Αυτός ο αυθεντικός παράδεισος επί της γης με τον καλοκάγαθο και εύψυχο λαό του μαρτυρά τη μακραίωνη παρουσία των Σέρβων σε αυτές τις εκτάσεις.

– Με ποια αισθήματα αντιμετωπίσατε τον διορισμό σας στη Ρωσία;

- Στη θέση του β' προϊσταμένου του αποκατασταθέντος στα τέλη της δεκαετίας του 1990 Μετοχίου της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Σερβίας στη Μόσχα επελέχθη κατόπιν συστάσεως του Αγιωτάτου Πατριάρχη Σερβίας Πορφυρίου στη συνεδρία της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας, που συνήλθε στις 18 Απριλίου του 2024. Εκείνη την περίοδο ευρισκόμενοι στο Μετόχι μας στη Μόσχα, όπου εκπροσωπώντας την Ιερά Σύνοδο της κατά Σερβίαν Εκκλησίας έπρεπε να τελέσω την επιμνημόσυνη δέηση την 40^ή ημέρα από την κοίμηση του Θεοφιλεστάτου επισκόπου Αντωνίου Παντέλιτς.

Λαμβάνοντας υπόψη όλες τις περιστάσεις, γνωρίζοντας ότι δεν υπάρχει τίποτε τυχαίο ενώπιον του Θεού και ότι όλα είναι μέρος ενός μεγαλύτερου σχεδίου, πράγμα που δεν βλέπουμε πολλοί εξ ημών, αποδέχθηκα το θέλημα της Εκκλησίας. Αντιλαμβανόμενοι ότι η πορεία, την οποία καλούμαι να διανύσω, συνδυάζεται με τεράστια ευθύνη, αλλά στην απόφαση αυτή διέκρινα το χέρι του Θεού. Ίσως, τούτο δεν θα ακουστεί πολύ σεμνό, αν πω ότι αναδεικνύεται εδώ μια προφανής αλήθεια, δηλαδή ο Θεός μου έδειξε έλεος ακριβώς με αυτή την επιλογή.

Σέρβοι Άγιοι, τους οποίους τιμά ολόκληρος ο κόσμος

- Ποιοι είναι οι Άγιοι που λατρεύονται περισσότερο από όλους στη Σερβία;

- Ήδη προανέφερα τον Άγιο Βασίλειο του Οστρόγκ, προς τον οποίο τρέφει ο λαός μας μεγάλη ευλάβεια και τον αποκαλεί «ζωντανό» Άγιο. Στην ίδια σειρά κατατάσσεται ο Αρχιεπίσκοπος Σερβίας Σάββας Α', τον οποίον τιμούν ως προστάτη τους Άγιο όλοι οι μαθητές και τα σχολεία, ακολουθούμενος από τον Άγιο βασιλιά-μάρτυρα Στέφανο Ντετσάν, τον Άγιο επίσκοπο Νικόλαο Βελιμίροβιτς, ο οποίος είναι η «λύρα του Αγίου Πνεύματος», τον Όσιο Ιουστίνο Πόποβοτς, έναν από τους πλέον έγκριτους γνώστες του Φ. Ντοστογιέφσκι και πολλούς άλλους Αγίους, οι οποίοι λαμπρύνουν τη γη της Σερβίας. Πιστεύω ότι πολλοί γνωρίζουν και είναι περιττό να αναφερθεί ότι τα λείψανα της Αγίας Παρασκευής-Πέτκας ευρίσκονταν περισσότερο από εκατό χρόνια στη Σερβία (σήμερα ευρίσκονται στη Ρουμανία) και χάρη σε αυτό το γεγονός σε όλην την Ορθοδοξία φημίζεται ως Παρασκευή της Σερβίας.

- Εφέτος συμπληρώνονται 825 χρόνια από την κοίμηση του Οσίου Στεφάνου του Μυροβλήτου και 700 από την κοίμηση του Αγίου Νικοδήμου Σερβίας. Για τι φημίζονται αυτοί οι Άγιοι;

- Για μένα η μορφή του μεγάλου δούκα Στεφάνου Νεμάνια, δηλαδή του Οσίου Συμεών του Μυροβλήτου, αποτελεί το ιδανικό ενός επίγειου κυβερνήτη, εκ του βίου του οποίου μπορούν οι σημερινοί ιθύνοντες να αφομοιώσουν σπουδαία διδαχή. Ως ενοποιός άρχοντας των σερβικών εδαφών εγκατάλειψε όλες τις κοσμικές τιμές, ακολούθησε τον Χριστό και κόσμησε με τα καρποφόρα έργα του τον λαό του. Τιμάται όχι μόνον στη Σερβία, αλλά και σε άλλες κατά τόπους

Ορθόδοξες Εκκλησίες. Την περίοδο διακυβερνήσεως του τσάρου Ιβάν Βασίλιεβιτς του Τρομερού στη Ρωσία η λατρεία του Αγίου Συμεών, του Αγίου Σάββα και του Αγίου τσάρου Λαζάρου επεκτάθηκε και στη Ρωσία, γεγονός που μαρτυρούν οι αγιογραφίες με τις μορφές τους στον ιερό ναό των Αρχαγγέλων στο Κρεμλίνο της Μόσχας.

Επίσης, το 2021 αποκαλύφθηκε ένα μεγαλοπρεπές μνημείο προς τιμήν του Στεφάνου Νεμάνια στο Βελιγράδι, έργο του Ρώσου γλύπτη Αλεξάνδρου Γιουλιάνοβιτς Ρουκαβίσνικοφ. Έτσι διορθώθηκε μια ιστορική αδικία, δηλαδή επιτέλους ο γεννήτωρ του αγιοτόκου γένους των Νεμάνια απέκτησε μνημείο στη σερβική πρωτεύουσα. Είναι ενδιαφέρον ότι η εορτή του Αγίου Συμεών του Μυροβλήτου αποτελεί τη «σταυρική δόξα» [1] του αθλητικού ομίλου «Τσρβένα Ζβεζντά» («Ερυθρός Αστήρ»).

Παράλληλα με τον Άγιο Συμεών και ο Άγιος Νικόδημος άφησε πίσω του πλήθος πνευματικών θησαυρών, μεταξύ των οποίων διακρίνονται χειρόγραφα έργα και μεταφράσεις στη σερβοσλαβονική γλώσσα.

Μαζί στο πλευρό της αλήθειας και της νίκης

– Πώς θα χαρακτηρίζατε τις σύγχρονες σχέσεις μεταξύ των Εκκλησιών Ρωσίας και Σερβίας;

– Την τελευταία επταετία (από το 2017) ασκούσα το διακόνημα του προϊσταμένου του ιερού ναού του Αγίου Σάββα στο Βελιγράδι. Κατέχοντας αυτό το υψηλό και πολυεύθυνο αξίωμα είχα τη δυνατότητα να φιλοξενήσω αρκετές εκκλησιαστικές και κυβερνητικές αντιπροσωπείες από όλον τον κόσμο, μεταξύ των οποίων ήταν και αποστολές από την αδελφή Ρωσία. Επίσης, και ο ίδιος ως μέλος συμμετείχα σε διάφορες διεθνείς αντιπροσωπείες και πρωτίστως εκείνων, των οποίων έργο ήταν οι σερβορωσικές σχέσεις. Παρατήρησα και τούτο ισχύει μέχρι σήμερα ότι οι σχέσεις μεταξύ της Εκκλησίας και του κράτους τόσο στη Σερβία, όσο και στη Ρωσία κατά την περίοδο αυτή, δεν ήταν ποτέ καλύτερες από ό,τι τώρα. Το ίδιο ισχύει και για τις σχέσεις μεταξύ των δύο αδελφών σλαβικών λαών μας και τις σχέσεις μεταξύ των αδελφών Ορθόδοξων Εκκλησιών μας. Ακριβώς όπως οι Σέρβοι δεν έχουν και ούτε μπορούν να έχουν κάποιον πλησιέστερο της Ρωσίας, έτσι και οι Ρώσοι δεν έχουν, ούτε μπορούν να έχουν κάποιον οικειότερο και πιο αφοσιωμένο από τους Σέρβους. Αυτή η ιδιόμορφη συμφωνία και ενότητα των δύο Εκκλησιών και κρατών αποδεικνύει την προφανή αλήθεια, ότι δηλαδή είμαστε πάντοτε στην ίδια πλευρά, στην πλευρά της αλήθειας και της νίκης.

– Πέρυσι ο Αγιώτατος Πατριάρχης Πορφύριος επισκέφθηκε τη Μόσχα, αν και η αφορμή ήταν θλιβερή: τότε κοιμήθηκε ο προκάτοχός Σας επίσκοπος Μοραβικίου Αντώνιος. Προγραμματίζονται και άλλες επισκέψεις;

- Πράγματι, πέρυσι ο Αγιώτατος Πατριάρχης Σερβίας Πορφύριος για πρώτη φορά ως Πατριάρχης πραγματοποίησε επίσκεψη στη Ρωσία και τη Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία. Ναι, μεν η αφορμή ήταν θλιβερή, αν και οι προσελθόντες αισθάνονταν στις καρδιές τους τη χαρά της Αναστάσεως και την έλλαμψη της αιωνιότητας.

Τον περασμένο Νοέμβριο με αφορμή την 100^η επέτειο του Μετοχίου της Ρωσικής Εκκλησίας στο Βελιγράδι ο μητροπολίτης Βολοκολάμσκ Αντώνιος μαζί με τα μέλη της αντιπροσωπείας της Ρωσικής Ορθόδοξου Εκκλησίας πραγματοποίησε πολυήμερη επίσκεψη στη Σερβία και τη Σερβική Δημοκρατία. Ταυτοχρόνως με τις ακολουθίες, των οποίων προεξήρχε ο Πατριάρχης Σερβίας πλαισιούμενος από πλειάδα μητροπολιτών της Εκκλησίας της Σερβίας, πραγματοποιήθηκαν συναντήσεις με τον Πρόεδρο της Σερβίας Αλέξανδρο Βούτσιτς, τον Πρόεδρο της Σερβικής Δημοκρατίας Μιλοράντ Ντόντικ, τον Πρόεδρο της Κυβερνήσεως της Σερβίας Μίλος Βούτσεβιτς κ.ά.

Πιστεύω ότι και τους επόμενους μήνες θα οργανωθούν συναντήσεις σε εκκλησιαστικό και διακρατικό επίπεδο, με σκοπό την ανάπτυξη των σχέσεών μας σε πολλούς τομείς.

- Στη Μόσχα τιμούσαν πολύ τον επίσκοπο Μοραβικίου Αντώνιο. Τον γνωρίσατε προσωπικά;

- Η πρώτη συνάντησή μου με τον επίσκοπο Αντώνιο πραγματοποιήθηκε τη στιγμή της αφίξεώς μου στη Μόσχα. Ο Θεοφιλέστατος υποδεχόταν αυτοπροσώπως τους νέους φοιτητές στο αεροδρόμιο και τους παρουσίαζε στον πρύτανη και τους καθηγητές της Ακαδημίας. Έτσι συνέβη και στην περίπτωση μου. Όμως λίγοι γνωρίζουν τι έγινε μετά την άφιξή μου στο διεθνές αεροδρόμιο Σερεμέτιεβο. Καθ' οδόν προς τη Μόσχα μας συνέβη τροχαίο ατύχημα. Ευτυχώς δεν έπαθε κανείς τίποτε. Ενθυμούμενος εκείνο το γεγονός και το ότι ατύχημα υπήρξε μόνον στην περίπτωση μου, πιστεύω ότι ήταν ένα ιδιόμορφο σημάδι...

Ως φοιτητής της Ακαδημίας και ιεροδιάκονος λειτουργούσα στον επίσκοπο Αντώνιο σχεδόν κάθε Κυριακή και στις μεγάλες εορτές. Αργότερα, ως επίσκοπος πλέον, συλλειτουργήσαμε συχνά, συμμετέχοντας στις εκκλησιαστικές εκδηλώσεις και πανηγύρεις. Συγκλονίσθηκα από την είδηση της ασθένειάς του και πολύ περισσότερο της εκδημίας του.

- Γνωρίζουν και τιμούν στη Ρωσία πολλούς αιεσίμους Σέρβους ιεράρχες: τους μακαριστούς Πατριάρχες Παύλο και Ειρηναίο, τον μακαριστό μητροπολίτη Αμφιλόχιο.

- Δόξα τω Θεώ στην Εκκλησία μας έζησαν κατά τον 20^ο αι. - και εμείς υπήρξαμε μάρτυρες αυτού -τέτοιιοι άνθρωποι του Θεού, όπως ο Πατριάρχης Παύλος, ο οποίος με έστειλε για σπουδές στη Ρωσία (με σύσταση του μητροπολίτη Μπάνια Λούκας Εφραίμ, ο οποίος παρασημοφορήθηκε από τον Πρόεδρο Β. Πούτιν με το παράσημο της Φιλίας), ο Πατριάρχης Ειρηνάιος, ο οποίος με επέλεξε βικάριό του, ο μητροπολίτης Μαυροβουνίου και Παραθαλασσίας Αμφιλόχιος, υπό το άγρυπνο μάτι του οποίου αποφοίτησα από την Ιερατική Σχολή Κετίγνης και άλλοι. Ήταν γνήσιοι πνευματικοί κολοσσοί, από τους οποίους θα μπορούσε κανείς να διδαχθεί πολλά, αρχιερείς της λεγόμενης παλαιάς σχολής, για τους οποίους προτεραιότητα πάντοτε και πρωτίστως είχαν τα συμφέροντα της Εκκλησίας.

Πορευόμενοι την οδό του Αγίου Σάββα (κυριολ. του Αγιοσαββισμού)

- Η ποιμαντική ευθύνη της Σερβικής Εκκλησίας καλύπτει επίσης το Μαυροβούνιο, τη Βοσνία, την Κροατία, τη Σλοβενία. Πώς είναι τα πράγματα της Εκκλησίας σ' εκείνες τις χώρες;

- Σε ό,τι αφορά στην ποιμαντική φροντίδα της Σερβικής Εκκλησίας στις αναφερθείσες χώρες, η κατάσταση εκεί μπορεί σε κάποιο βαθμό να συγκριθεί με την κατάσταση στις χώρες, που αναδείχθηκαν κατά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης. Λέω «σε κάποιο βαθμό» διότι σήμερα δεν έχουμε ανοικτές συγκρούσεις και παραβιάσεις των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Πράγμα, που και πάλι δεν σημαίνει ότι δεν υπήρχαν τέτοιες κατά τη διάρκεια των ετών, που πέρασαν. Τον 20^ο αι. η Γιουγκοσλαβία αν και ήταν κομμουνιστική χώρα, παρέμεινε ενωμένη και η Εκκλησία εύρισκε τρόπους διαποιμάνσεως των επαρχιών και ενοριών της εντός του πολυεθνικού κράτους. Με την κατάρρευσή της αναδείχθηκαν νέα κράτη, νέες εθνικότητες, ακόμη και νέες γλώσσες... Το πλέον «λαμπρό» παράδειγμα είναι το Κοσσυφοπέδιο, το απαλλοτριωμένο ή καλύτερα να πούμε, το σφετερισθέν τμήμα της Σερβίας.

- Γιατί είναι τόσο σημαντικό το Κοσσυφοπέδιο για τη Σερβική Εκκλησία;

- Εάν προσπαθούσαμε να περιγράψουμε τη σπουδαιότητα του Κοσόβου και των Μετοχίων με σύγχρονη γλώσσα, δηλαδή να δώσουμε απάντηση στο ερώτημα τι σημαίνει αυτό για την Εκκλησία μας και τον σερβικό λαό, θα έπρεπε προπαντός να αναζητήσουμε παρόμοιες έννοιες σε άλλους ορθόδοξους λαούς. Συχνά στη χριστιανική γραμματεία απαντούν διατυπώσεις όπως «η ουράνια Ιερουσαλήμ», «η Αγία Γη των Ρως» κ.ά. Όπως είναι γνωστό, λόγος γίνεται περί μιας ιδιόμορφης μεταφυσικής ιδέας μιας χώρας (εδάφους) ως μεγίστου ιερού κειμηλίου, δηλαδή της ψυχής του λαού. Πολύ περισσότερο, είναι διαποτισμένη με τα υψηλότερα ιδανικά, τα οποία αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα του ορθόδοξου χριστιανισμού.

Είμαστε μάρτυρες όλων, όσων συμβαίνουν σήμερα στη γη της Ουκρανίας, στις εκτάσεις της

παλαιάς Ρως του Κιέβου, όπου το 988 σημειώθηκε το σπουδαιότερο γεγονός της Βαπτίσεως των Ρως. Στάθηκε μια νέα αρχή της ιστορίας του ρωσικού λαού. Έτσι, και το Κόσοβο και τα Μετόχια αποτελούν μια καμπή στην εμπέδωση της σερβικής εθνικής ταυτότητας. Ορόσημο στάθηκε η μάχη του Κοσσυφοπεδίου το 1389, όταν υπεγράφη η γνωστή «Διαθήκη του Κοσόβου». Ακριβώς αυτή αναδείχθηκε ουσία του σερβικού έπους (της επικής λαϊκής ποίησης), όπου την πρώτη θέση καταλαμβάνει η θυσία, με την οποία επιτυγχάνεται η Βασιλεία των Ουρανών.

– Αξιοθαύμαστο γεγονός στάθηκε η συμφιλίωση των Ορθόδοξων Εκκλησιών Σερβίας και Βορείου Μακεδονίας. Γιατί η Σερβική Εκκλησία προχώρησε σε αυτή την κίνηση;

– Κάθε διαίρεση (σχίσμα) εντός της Εκκλησίας, όπως προκύπτει και από την ίδια την λέξη, αποτελεί διάσχιση του χιτώνα του Κυρίου και αναποφεύκτως οδηγεί σε καταστροφικές συνέπειες. Στην ιστορία του χριστιανισμού απαντούμε αρκετές περιπτώσεις διαιρέσεων, πολλές εκ των οποίων δεν έχουν μέχρι σήμερα επουλωθεί. Όταν μιλάμε για το θεραπευθέν πλέον σχίσμα με την Μακεδονική Ορθόδοξη Εκκλησία – Ιερά Αρχιεπισκοπή Αχρίδος, είναι σημαντικό να επισημάνουμε ότι δεν ήταν παρόμοιο με εκείνο που δημιουργήθηκε στην Ουκρανία (με την «Ορθόδοξη Εκκλησία της Ουκρανίας»). Εντούτοις, παρά το ότι οι κληρικοί της Μακεδονικής Εκκλησίας είχαν αποστολική διαδοχή, δεν απολάμβαναν την ελευθερία της ευχαριστιακής κοινωνίας με άλλες κατά τόπους Ορθόδοξες Εκκλησίες. Χάρη στο θάρρος του Πατριάρχη μας και τη νηφαλιότητα του κλήρου της Βορείου Μακεδονίας, μετά από πέντε και πλέον δεκαετίες επήλθε η κανονική ενότητα και η Μακεδονική Εκκλησία ενεγράφη στα Ιερά Δίπτυχα των κανονικών κατά τόπους Ορθόδοξων Εκκλησιών. Αποκορύφωμα της ενότητας κατέστη το συλλείτουργο στον καθεδρικό ιερό ναό του Αγίου Αρχαγγέλου Μιχαήλ στις 5 Ιουνίου του 2022 στο Βελιγράδι, όταν ο Αγιώτατος Πατριάρχης Σερβίας Πορφύριος επέδωσε στον Μητροπολίτη Σκοπίων Στέφανο τον Τόμο Αυτοκεφαλίας της Μακεδονικής Εκκλησίας. Ενθυμούμενος εκείνο το συλλείτουργο μπορώ με θάρρος να πω ότι τότε αισθανόμουν ότι ευρίσκομαι σε έναν άλλον παράλληλο κόσμο πλήρη μακαριότητας, ειρήνης και γαλήνης.

– Πώς στις χώρες της δικαιοδοσίας της Σερβικής Εκκλησίας αντιμετωπίζουν τον Πατριάρχη Πορφύριο;

– Όπως είναι αδύνατο να φαντασθούμε έναν γνήσιο Σέρβο χωρίς την ορθόδοξη πίστη των προγόνων, έτσι ακριβώς είναι αδύνατο να φαντασθούμε την Εκκλησία της Σερβίας χωρίς τον επικεφαλής της Πατριάρχη Σερβίας. Ως καθηγούμενος ακόμη της Ιεράς Μονής Κόβιλ στην εκκλησιαστική επαρχία Μπάτσκακ στη Βοϊβοντίνα, ο Αγιώτατος απέκτησε μεγάλο σεβασμό μεταξύ των πιστών όλων των ομολογιών. Τούτο μπορούσαμε να το διαπιστώσουμε και κατά την περίοδο, που διατελούσε επικεφαλής της Ιεράς Μητροπόλεως Ζάγκρεμπ και Λιουμπλιάνας. Η ανάρρηση στον πατριαρχικό θρόνο της Εκκλησίας της Σερβίας για άλλη μια φορά επιβεβαίωσε το κύρος του και ιδίως μεταξύ των νέων.

Βεβαίως, πρέπει να έχουμε υπόψη μας ότι η οιακοστροφία της Εκκλησίας της Σερβίας είναι πολύ

δύσκολη υπόθεση, πολύ περισσότερο κατά την εποχή, που η Δύση, πράγμα, που μπορεί να είναι ακόμη χειρότερο, οι πλησιέστεροι γείτονές μας την αντιλαμβάνονται ως «καταστροφικό και ολέθριο παράγοντα» εντός της κοινωνίας. Παρακολουθώντας τις τοποθετήσεις και τις απόψεις του Πατριάρχη μας μπορούμε να επισημάνουμε πώς μάχεται υπέρ της διατήρησης της ειρήνης και της ενότητας όλων των ομόρων λαών, ακαταπαύστως καλεί σε σεβασμό των θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Αυτός είναι ένας από τους βασικούς λόγους γιατί δεόμεθα ο Κύριος να του χαρίσει πολλά και αγαθά έτη για να οδηγήσει και εφεξής την Εκκλησία μας στην οδό του αγιοσαββισμού [2], προστατεύοντάς την από όλες τις επιβουλές και το κακό του κόσμου τούτου.

Η ρωσική φιλοξενία ομοιάζει με την Αβραμιαία

– Ποια βλέπετε ως κύρια αποστολή της διακονίας σας εδώ;

– Στο τέλος της συνομιλίας μας οφείλω να αποκαλύψω την αλήθεια ότι μου έλαχε η μεγάλη τιμή να είμαι Σέρβος επίσκοπος στη μεγάλη ρωσική ορθόδοξη γη. Η ρωσική φιλοξενία ομοιάζει με την Αβραμιαία φιλοξενία, την αισθάνεσαι σε κάθε βήμα και εντός της ρωσικής πρωτεύουσας και εκτός των ορίων της. Πραγματοποιώντας επισκέψεις στην Αγία Πετρούπολη, το Σέργκιεφ Ποσάντ, το Αικατερινβούργο, το Καζάν και άλλες πόλεις διαπίστωσα προσωπικά το εύρος της ρωσικής ψυχής και της αγάπης της.

Η ενίσχυση των πνευματικών, πολιτιστικών σχέσεων των λαών μας αποτελεί τη βασική μου κλήση και αποστολή, την οποία ελπίζω θα εκπληρώσω επαξίως και πλήρως. Με ενδυναμώνει και το γεγονός ότι σπουδάζουν στη Ρωσία πολλοί φοιτητές μας: θεολόγοι, νομικοί, μηχανικοί, ειδικοί πληροφορικής, επαγγελματίες αθλητές. Πιστεύω ότι η Ρωσία θα ανταποκριθεί με τον ίδιο τρόπο: στη Σερβία και τη Σερβική Δημοκρατία θα έλθουν Ρώσοι φοιτητές, προσωπικότητες του πολιτισμού και αθλητές. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα εκπληρώναμε την αποστολή μας και θα δείχναμε στον κόσμο την αυθεντική εικόνα της ενότητας δύο αδελφών σλαβικών λαών.

Συνομίλησε ο διάκονος Αλέξανδρος Τσερεπένιν

Ο επίσκοπος Ρεμεζιάν Στέφανος Σάριτς είναι εκπρόσωπος της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Σερβίας παρά τον Πατριάρχη Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών, βικάριος του Αγιωτάτου Πατριάρχη Σερβίας. Γεννήθηκε στις 29 Ιουλίου 1978 στη Μπράβνιτσα πλησίον της πόλεως Γιάτσε στη Βοσνία και Ερζεγοβίνη, που εκείνο το διάστημα αποτελούσε τμήμα της Γιουγκοσλαβίας. Αποπεράτωσε τις εγκύκλιες σπουδές στη Μπράβνιτσα. Από την ηλικία των

δέκα ετών υπηρετούσε ως ψάλτης και αναγνώστης στην εκκλησία της ενορίας του. Εισήλθε στην Ιερατική Σχολή Κετίγνης, από την οποία αποφοίτησε το 1998. Στην Ιερατική Σχολή ήταν υπότροφος της εκκλησιαστικής κοινότητας Κοτόρ, όπου την περίοδο των θερινών διακοπών υπηρετούσε στην εκκλησία του Αγίου Λουκά και στον Σύλλογο Ιεροσαλτών «Ενότητα». Μετά το πέρας των σπουδών στην Ιερατική Σχολή ενεγράφη στη Θεολογική Σχολή του Πανεπιστημίου Βελιγραδίου.

Την περίοδο των ΝΑΤΟϊκών βομβαρδισμών κατά της Γιουγκοσλαβίας το 1999 κατετάγη στον στρατό και στη συνέχεια αποφάσισε να καρεί μοναχός. Εγκαταβίωσε στην Ιερά Μονή Οστρόγκ διακονώντας τον πνευματικό του πατέρα καθηγούμενο Λάζαρο. Μετά την κοίμηση του πνευματικού επανήλθε στην εκκλησιαστική επαρχία Μπάνια Λούκας, όπου το 2002 ενεγράφη στην Ιερά Μονή Λίπλε. Στις 7 Απριλίου 2003 εκάρη στο καθολικό του Ευαγγελισμού της μονής μικρόσχημος μοναχός μετονομασθείς σε Στέφανο και χειροτονήθηκε διάκονος από τον επίσκοπο Μπάνια Λούκας Εφραίμ. Το 2003-2006 σπούδασε στη Θεολογική Ακαδημία Μόσχας, από την οποία αποφοίτησε με βαθμό διδάκτορα Θεολογίας, υποστηρίζοντας τη διατριβή με θέμα «Εμπειρία συστηματοποίησης της θεολογικής κληρονομιάς του Οσίου Ιουστίνου Πόποβιτς». Μετά τη λήξη των σπουδών του στη Θεολογική Ακαδημία Μόσχας επανήλθε στην Ιερά Μονή Λίπλε, όπου στις 6 Αυγούστου 2006 χειροτονήθηκε ιερομόναχος από τον επίσκοπο Εφραίμ.

Το 2006 διορίστηκε καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Λίπλε και του απονεμήθη το οφφίκιο του συγκέλλου για την αφοσίωση και την πίστη στη διαχείριση της μονής. Προσεκλήθη από τον μητροπολίτη Ντάμπρο Βοσνίας Νικόλαο στη θέση του καθηγητή της Ορθοδόξου Θεολογίας στην Ιερατική Σχολή Φοτσάν, όπου δίδασκε κατά το ακαδημαϊκό έτος 2010/11. Αργότερα με ευλογία του Πατριάρχη Σερβίας Ειρηναίου χρημάτισε πνευματικός στην Ιερά Μονή Γενεθλίου της Θεοτόκου Βελιγραδίου στο Ραϊνοβατς, όπου διοργάνωσε τη ζωή της μονής και προχώρησε στην ανακαίνιση του μοναστηριακού ναού. Στις 21 Σεπτεμβρίου 2012 αξιώθηκε του οφφικίου του πρωτοσυγκέλλου. Στις 21 Σεπτεμβρίου 2014 στην Ιερά Μονή Ραϊνοβατς προήχθη σε αρχιμανδρίτη από τον Πατριάρχη Σερβίας Ειρηναίο. Στις 7 Αυγούστου 2017 διορίστηκε προϊστάμενος του ιερού ναού του Αγίου Σάββα στο Βρατσάρ του Βελιγραδίου.

Στις 10 Μαΐου 2018 με απόφαση της Ιεράς Συνόδου της Ιεραρχίας της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Σερβίας εξελέγη επίσκοπος Ρεμεζιάν, βικάριος της Εκκλησιαστικής Επαρχίας Βελιγραδίου. Χειροτονήθηκε στις 17 Ιουνίου στην κρύπτη του ιερού καθεδρικού ναού του Αγίου Σάββα στο Βρατσάρ κατά την πατριαρχική Θεία Λειτουργία από τον Πατριάρχη Σερβίας Ειρηναίο. Στις 18 Απριλίου 2024 διορίστηκε εκπρόσωπος της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Σερβίας παρά τον Πατριάρχη Μόσχας και Πασών των Ρωσσιών και προϊστάμενος του Πατριαρχικού Μετοχίου, του ιερού ναού των Αγίων Πέτρου και Παύλου στο Γιάουζσκιε Βορότα στη Μόσχα.

[1] Η σταυρική δόξα είναι ένα σερβικό έθιμο εορτασμού της μνήμης του Αγίου προστάτη από μια

ή άλλη οικογένεια ή έναν οργανισμό ως ονομαστικής εορτής. Εν προκειμένω ο Άγιος Συμεών ο Μυροβλήτης είναι προστάτης του Αθλητικού Συλλόγου «Ερυθρός Αστήρ».

[2] Αγιοσαββισμός ονομάζεται στη Σερβία η Ορθοδοξία, υπογραμμίζοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τον βαθύ σύνδεσμο μεταξύ της επιλογής από τους Σέρβους της ορθόδοξης πίστης και του ρόλου σε αυτό του Αγίου Σάββα Σερβίας.

Μια πηγή: <https://mospat.ru/gr/news/93017/>